

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 210/2013-50

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. augusta 2013 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Petra Brňáka o sťažnosti J. S., Ž., D. F., Ž., L. K., Ž., D. Š., Ž., A. H., Ž., E. K., Ž., J. D., Ž., Ing. I. L., Ž., K. Š., Ž., P. K., T., J. V., N., A. B., Ž., J. D., Ž., A. D., Ž., T. D., Ž., P. Š., Ž., B. L., Ž., P. L., B., R. H., Ž., a M. S., Ž., zastúpených obchodnou spoločnosťou P. s. r. o., B., konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. M. P., vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4, ako aj čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Sžr 76/2012 z 13. novembra 2012 takto

r o z h o d o l :

1. Základné práva J. S., D. F., L. K., D. Š., A. H., E. K., J. D., Ing. I. L., K. Š., P. K., J. V., A. B., J. D., A. D., T. D., P. Š., B. L., P. L., R. H. a M. S. podľa čl. 20 ods. 1, ako aj čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Sžr 76/2012 z 13. novembra 2012 porušené boli.

2. Zrušuje uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Sžr 76/2012 z 13. novembra 2012 a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, aby v nej znovu konal a rozhodol.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný zaplatiť náhradu trov konania J. S., D. F., L. K., D. Š., A. H., E. K., J. D., Ing. I. L., K. Š., P. K., J. V., A. B., J. D., A. D., T. D., P. Š., B. L., P. L., R. H. a M. S. v sume 1 749,48 € (slovom tisícšesťstoštyridsaťdeväť eur a štyridsaťosem centov) na účet obchodnej spoločnosti P. s. r. o., B., konajúcej prostredníctvom ich právneho zástupcu advokáta JUDr. M. P., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. I. ÚS 210/2013 zo 17. apríla 2013 prijal na ďalšie konanie sťažnosť J. S., Ž., D. F., Ž., L. K., Ž., D. Š., Ž., A. H., Ž., E. K., Ž., J. D., Ž., Ing. I. L., Ž., K. Š., Ž., P. K., T., J. V., N., A. B., Ž., J. D., Ž., A. D., Ž., T. D., Ž., P. Š., Ž., B. L., Ž., P. L., B., R. H., Ž., a M. S., Ž., (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených obchodnou spoločnosťou P. s. r. o., B., konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. M. P., vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4, ako aj čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Sžr 76/2012 z 13. novembra 2012 (ďalej len „uznesenie z 13. novembra 2012“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že rozhodnutím Obvodného pozemkového úradu Ž. (ďalej len „OPÚ“) sp. zn. 2008/00267/R z 18. júna 2009 (ďalej len „rozhodnutie z 18. júna 2009“) bolo nariadené vykonanie projektu pozemkových úprav v Záhradkárskej osade Slovenského zväzu záhradkárov „Do Stráne“ Ž. v katastrálnom území Z. (ďalej len

„záhradkárska osada Do Stráne“) podľa § 15 ods. 1 zákona č. 64/1997 Z. z. o užívaní pozemkov v zriadených záhradkových osadách a vyporiadani vlastníctva k nim v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 64/1997 Z. z.“ alebo v citáciách „zákon o vyporiadani“).

Sťažovatelia proti rozhodnutiu z 18. júna 2009 podali odvolanie, v ktorom predovšetkým namietali, že

a) suma peňažných náhrad, ktoré boli sťažovateľom ako vlastníkom pozemkov ponúknuté za pozemky, ktoré sú v užívaní záhradkárov, nezodpovedá ich súčasnej trhovej cene, t. j. hodnote pozemkov, ktoré tieto pozemky majú v čase vyporiadania vlastníckych práv k nim a nadobudnutia vlastníctva k nim záhradkármi ako súčasnými užívateľmi pozemkov,

b) hodnota (kvalita) ani výmera náhradných pozemkov, ktoré boli ponúknuté sťažovateľom v katastrálnych územiach L. a T., nezodpovedajú pozemkom nachádzajúcim sa v záhradkárskej osade Do Stráne, výrazný nepomer hodnoty náhradných pozemkov je zrejmý už zo skutočnosti, že katastrálne územia náhradných pozemkov sa nachádzajú v obciach do 5 000 obyvateľov (v obciach T. a L. sa počet obyvateľov pohybuje okolo 2 000 obyvateľov v každej z obcí), zatiaľ čo pôvodné pozemky sťažovateľov sa nachádzajú v intraviláne mesta Ž., ktoré je krajským mestom s počtom obyvateľov presahujúcim 85 000 obyvateľov a je štvrtým najväčším mestom Slovenskej republiky.

V rámci svojej argumentácie v odvolaní sťažovatelia poukázali aj na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Urbárska obec T. v. Slovenská republika z 27. januára 2009 vydaný na základe sťažnosti č. 74258/01 (ďalej len „rozsudok ESLP z 27. januára 2009“), v ktorom ESLP uviedol, že konaním príslušných vnútroštátnych orgánov Slovenskej republiky v súlade so zákonom č. 64/1997 Z. z., na základe ktorého dôjde k prevodu vlastníckeho práva k pozemkom z vlastníkov na užívateľov týchto pozemkov, dochádza k porušovaniu čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), pretože poskytovanie náhrad na účely vyporiadania vlastníctva k pozemkom v zriadených záhradkárskech osadách podľa zákona č. 64/1997 Z. z. vychádzajúcich z ceny

pozemkov v čase, keď bola zriadená záhradkárska osada, a nezohľadňujúcich skutočnú trhovú cenu pozemkov v čase prevodu vlastníctva je v rozpore s čl. 1 dodatkového protokolu.

Rozhodnutím Krajského pozemkového úradu v Ž. (ďalej len „KPÚ“) sp. zn. KPÚ-2009/00675/K zo 16. decembra 2009 (ďalej len „rozhodnutie zo 16. decembra 2009“) bolo odvolanie vlastníkov pozemkov proti rozhodnutiu z 18. júna 2009 zamietnuté, pretože *„konanie o priznaní náhrady vlastníkom pozemkov v ZO SZZ Do Stráne je súčasťou etapy konania o vyhotovenie a schválenie projektu pozemkových úprav a táto etapa bola právoplatne ukončená rozhodnutím OPÚ o schválení projektu pozemkových úprav č. 2008/00267/R zo dňa 02. 02. 2009, ktoré nadobudlo právoplatnosť 2. 3. 2009. KPÚ ďalej uviedol, že spôsob a výška náhrady podľa schváleného projektu je v súlade s platným zákonom o vypořádání a ani OPÚ ani KPÚ nie sú príslušné na zmenu zákona.“*

Uvedené námietky niektorí zo sťažovateľov predložili aj v štádiu zverejnenia projektu pozemkových úprav a výpisu z návrhu projektu v zmysle § 13 ods. 1 zákona č. 64/1997 Z. z., avšak OPÚ, KPÚ a ani Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky týmto námietkam nevyhoveli.

Podľa sťažovateľov pri rozhodovaní a postupe správnych orgánov zúčastnených na rozhodovaní predmetnej veci bolo potrebné dbať na postavenie Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v rámci právneho poriadku Slovenskej republiky, a prednostne ho aplikovať tak, aby nedochádzalo v predmetnom konaní k porušovaniu práv ním priznaných.

Sťažovatelia 18. februára 2010 podali na Krajskom súde v Žiline (ďalej len „krajský súd“) žalobu podľa § 247 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“), ktorou žiadali preskúmanie zákonnosti rozhodnutia zo 16. decembra 2009 a rozhodnutia z 18. júna 2009 a im predchádzajúceho postupu (ďalej len „žaloba“). Krajský súd uznesením č. k. 21 S 11/2010-234 z 2. novembra 2011 (ďalej len „uznesenie z 2. novembra 2011“) konanie o žalobe sťažovateľov zastavil podľa § 250d

ods. 3 OSP z dôvodu, podľa ktorého žaloba smerovala proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmania súdom. V rámci odôvodnenia uznesenia z 2. novembra 2011 krajský súd vyslovil právny názor, že rozhodnutím o nariadení vykonania projektu podľa ustanovenia § 15 ods. 1 zákona č. 64/1997 Z. z. nemôžu byť sťažovatelia dotknutí na svojich právach, keďže táto časť etapy vykonania projektu pozemkových úprav sa týka len vytýčenia pozemku v samostatnom obvode náhradných pozemkov a vyhotovenia geometrického plánu, a z tohto dôvodu ide o rozhodnutie, ktoré nespadá pod možnosť súdneho preskúmania.

Sťažovatelia proti uzneseniu z 2. novembra 2011 podali odvolanie, v ktorom okrem iného poukázali na to, že krajský súd predmetnú vec nesprávne právne posúdil, keď vyňal rozhodnutie 18. júna 2009 a rozhodnutie zo 16. decembra 2009 z možnosti súdneho preskúmania s poukazaním na ustanovenie § 250d ods. 3 OSP, pretože uvedenými rozhodnutiami sú dotknuté práva sťažovateľov, keďže sú právnym podkladom na vytýčenie pozemkov v samostatnom obvode náhradných pozemkov, vyhotovenie geometrického plánu, ktorý následne slúži ako verejná listina, t. j. právny titul, na základe ktorého dôjde k zápisu pozemkov v katastri nehnuteľností.

Najvyšší súd o odvolaní sťažovateľov rozhodol uznesením z 13. novembra 2012 (doručeným sťažovateľom 15. januára 2013 a právoplatným 7. februára 2013), ktorým bolo uznesenie z 2. novembra 2011 v časti o preskúmanie rozhodnutia zo 16. decembra 2009 potvrdené.

Najvyšší súd sa k už uvedeným námietkam sťažovateľov obsiahnutým v odvolaní sťažovateľov stotožnil so záverom krajského súdu, podľa ktorého sa zmeny v katastri nehnuteľností vykonávajú až na základe rozhodnutia, ktorým sa schváli vykonanie projektu, a preto až takýmto rozhodnutím môžu byť sťažovatelia na svojich právach priamo dotknutí.

Sťažovatelia v tejto súvislosti poukázali na nekonzistentnosť rozhodovania najvyššieho súdu o tejto otázke, ktorý v skutkovo obdobných veciach (napr. uznesenie sp. zn. 1 Sžo 268/2009 z 10. marca 2010, rozsudok sp. zn. 6 Sžo 113/2007 zo 16. apríla

2007, uznesenie sp. zn. 8 Sžo 34/2007 zo 17. januára 2008, uznesenie sp. zn. 8 Sžo 115/2008 z 20. februára 2009, rozsudok sp. zn. 2 Sžo 133/2010 z 18. mája 2011, rozsudok sp. zn. 10 Sžr 6/2010 z 12. októbra 2011) týkajúcich sa preskúmania zákonnosti rozhodnutí vydaných podľa § 15 ods. 1 zákona č. 64/1997 Z. z. postupovali tak, že v predmetných konaniach preskúmali meritum veci a rozhodli o ňom, resp. rozhodli vo veci samej, t. j. v týchto prípadoch uvedené rozhodnutia neboli vyňaté ich postupom z možnosti ich súdneho prieskumu.

V tejto súvislosti sťažovatelia poukázali na prax obvodných pozemkových úradov (napr. rozhodnutie Obvodného pozemkového úradu Senica z 25. februára 2008, rozhodnutie Obvodného pozemkového úradu K. z 25. júla 2007, rozhodnutie Obvodného pozemkového úradu R. z 11. decembra 2007), ktoré vo svojich rozhodnutiach o nariadení vykonania projektu pozemkových úprav podľa ustanovenia § 15 ods. 1 zákona č. 64/1997 Z. z. v rámci v nich obsiahnutého poučenia uvádzajú možnosť ich preskúmania súdom.

Uznesením z 13. novembra 2012 (doručeným sťažovateľom 15. januára 2013, právoplatným 7. februára 2013), ktorým bolo zastavené konanie o žalobe sťažovateľov, bolo porušené základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj ich práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy, ktorého súčasťou je aj právo na primeranú náhradu v prípade vyvlastnenia, z dôvodu vylúčenia možnosti preskúmateľnosti rozhodnutia z 18. júna 2009 a rozhodnutia zo 16. decembra 2009 súdom.

Z procesnej opatrnosti podali sťažovatelia 6. marca 2013 dovolanie proti uzneseniu z 13. novembra 2012, v ktorom namietali, že postupom súdu im bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) OSP.

Sťažovatelia vo svojej argumentácii poukázali na judikatúru ústavného súdu – nález sp. zn. I. ÚS 37/1995 z 11. júna 1997, aj na závery vyslovené v náleze ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 138/03 z 15. októbra 2003, v ktorom ústavný súd preskúmal uznesenie

krajského súdu, ktorým bolo zastavené konanie o žalobe o preskúmanie rozhodnutia podľa § 15 zákona č. 64/1997 Z. z. pre nepreskúmateľnosť uvedeného rozhodnutia súdom. Ústavný súd v uvedenom náleze vyslovil, že ak sa rozhodnutie správneho orgánu (bez ohľadu na jeho druh či formálne označenie) dotýka niektorého zo základných práv a slobôd, jeho preskúmanie nesmie byť podľa čl. 46 ods. 2 ústavy vylúčené z právomoci všeobecných súdov bez ohľadu na ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku a iných zákonov. Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd v skutkovo obdobnej veci dospel k záveru, že rozhodnutie podľa § 15 zákona č. 64/1997 Z. z. sa svojím obsahom týka vlastníckeho práva vlastníkov pozemkov, t. j. dotýka sa ich práva, právom chráneného záujmu alebo povinnosti fyzickej osoby, a preto bol krajský súd povinný preskúmať uvedené rozhodnutie a v merite veci rozhodnúť.

Na základe uvedeného sťažovateľa ústavnému súdu navrhli, aby vydal nález, v ktorom vysloví, že uznesením z 13. novembra 2012 došlo k porušeniu ich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, zruší uvedené uznesenie, vec vráti najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a prizná im náhradu trov právneho zastúpenia v sume 3 142,58 €.

K sťažnosti sťažovateľov sa na základe výzvy ústavného súdu podaním doručeným 19. júna 2013 vyjadril najvyšší súd prostredníctvom svojho predsedu. Predseda najvyššieho súdu vo vyjadrení uviedol: „Po oboznámení sa s obsahom sťažnosti sťažovateľov, (napriek názoru konajúceho senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 1 Sžr vysloveného vo vyjadrení k sťažnosti), musí Najvyšší súd Slovenskej republiky s poľutovaním konštatovať, že konajúci senát vo svojom uznesení č. k. 1 Sžr 76/2012 z 13. novembra 2012 vyslovil právny názor nekonzistentný s doteraz vyslovenými právnymi názormi iných senátov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v obdobných veciach, týkajúcich sa práve rozhodnutí o vykonaní projektu v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 64/1967 Z. z. o užívaní pozemkov v zriadených pozemkových osadách a vporiadaní vlastníctva k nim v znení neskorších predpisov (napr. rozhodnutia sp. zn. 1 Sžo 268/2009 z 9. marca 2010, sp. zn. 6 Sžo 113/2007 z 16. apríla 2007, sp. zn. 8 Sžo 34/2007 z 17. januára 2008,

sp. zn. 8 Sžo 115/2008, sp. zn. 2 Sžo 133/2010 z 18. mája 2011, sp. zn. 10 Sžr 6/2010 12. októbra 2011).

Vo všetkých týchto konaniach bolo predmetom súdneho prieskumu podľa piatej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku práve rozhodnutie, vydané v zmysle vyššie citovaného ustanovenia a v rámci skúmania podmienok konania, bolo vyslovené, že takéto rozhodnutie súdnemu prieskumu podlieha. Preto nebol dôvod pre zastavenie konania v zmysle ustanovenia § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky naďalej zastáva názor, že nie je dôvod odchyliť sa od doterajšej rozhodovacej súdnej praxe.“

II.

1. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2, čl. 152 ods. 4).

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska

neospravedliteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).

Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodíť z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci.

2. V sťažnosti sťažovatelia namietali porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy uznesením najvyššieho súdu z 13. novembra 2012. K porušeniu označených práv malo dôjsť v dôsledku toho, že najvyšší súd im svojím postupom v predmetnej veci odňal možnosť konať pred súdom, pretože o otázke podstatnej pre rozhodnutie dospel tento súd k nesprávnemu právnemu záveru, podľa ktorého rozhodnutie o nariadení vykonania projektu podľa § 15 ods. 1 zákona č. 64/1997 Z. z. nie je preskúmateľné súdom, pretože ním nie sú dotknuté základné práva sťažovateľov a nezakladajú sa ním konkrétne práva a povinnosti. Sťažovatelia taktiež namietali, že uvedený právny záver najvyššieho súdu je v rozpore s ustálenou judikatúrou najvyššieho súdu, ako aj so závermi prijatými ústavným súdom v jeho náleze sp. zn. III. ÚS 138/03 z 15. októbra 2003.

Najvyšší súd uznesením z 13. novembra 2012 potvrdil uznesenie z 2. novembra 2011 v časti o preskúmanie rozhodnutia KPÚ zo 16. decembra 2009 a účastníkom konania náhradu trov konania nepriznal (uznesením z 2. novembra 2011 krajský súd podľa § 250d ods. 3 OSP zastavil konanie a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania).

V odôvodnení uznesenia z 13. novembra 2012 najvyšší súd stručne zhrnul závery uvedené v uznesení krajského súdu z 2. novembra 2011, dôvody odvolania podaného proti nemu sťažovateľmi v časti týkajúcej sa rozhodnutia KPÚ zo 16. decembra 2009, poukázal na znenie § 244 ods. 1, 2 a 3, ako aj § 250d ods. 3 OSP a § 15 ods. 1 i § 16 ods. 1 zákona č. 64/1997 Z. z. a následne uviedol: «Zo spisu krajského súdu je zrejmé, že žalobcovia sa žalobou zo dňa 16. 2. 2010 domáhali preskúmania zákonnosti rozhodnutia Krajského pozemkového úradu v Ž. o odvolaní vlastníkov pozemkov proti nariadeniu vykonania

projektu pozemkových úprav v ZO SZZ „Do Stráne“ Ž. v kat. území Z. č. j. 2009/0675/K zo dňa 16. 12. 2009, ako aj rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu v Ž. č. 2008/060267/R zo dňa 18. 6. 2009, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého rozhodnutia a rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu v Ž. č. 2008/00267/R o schválení projektu pozemkových úprav na vyporiadanie vlastníctva pozemkov v záhradkárskej osade „Do Stráne“ ... Ž. v katastrálnom území Z.

Krajský súd napadnutým uznesením konanie v oboch bodoch zastavil. Následne žalobcovia napadli uznesenie krajského súdu v časti, ktorá sa týka preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia Krajského pozemkového úradu v Ž. o odvolaní vlastníkov pozemkov proti nariadeniu vykonania projektu pozemkových úprav v ZO SZZ „Do Stráne“ Ž. v kat. území Z., č. j. 2009/0675/K zo dňa 16. 12. 2009 ako aj rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu v Ž. o nariadení vykonania pozemkových úprav č. 2008/060267/R zo dňa 18. 6. 2009 a v časti o trovách konania.

Odvolací súd sa stotožnil so záverom krajského súdu, podľa ktorého žaloba smerovala proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmania súdom. Ustanovenia § 15 – 17 zákon č. 64/1997 Z. z., upravujú dve etapy vykonania projektu pozemkových úprav. Obvodný pozemkový úrad v zmysle uvedených ustanovení vydáva 2 rôzne rozhodnutia, a to rozhodnutie o vykonaní projektu pozemkových úprav (§ 15 ods. 1 zákona č. 64/1997 Z. z.) a rozhodnutie o schválení vykonania projektu pozemkových úprav (§ 16 ods. 1 zákona č. 64/1997 Z. z.). Zmeny v katastri nehnuteľností sa vykonávajú až na základe rozhodnutia ktorým sa schváli vykonanie projektu. Až týmto rozhodnutím môžu byť žalobcovia na svojich právach dotknutí. Z predložených spisov vyplýva, že takéto rozhodnutie, rozhodnutie o schválení vykonania projektu pozemkových úpravy, zatiaľ vydané nebolo.

K námietke týkajúcej sa § 244 ods. 3 OSP, a to, že podľa názoru žalobcov z uvedeného ustanovenia vyplýva, že každé rozhodnutie správneho orgánu vydané v správnom konaní je preskúmateľné súdom a z ďalších rozhodnutí sú preskúmateľné tie, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté, odvolací súd poznamenáva, že toto tvrdenie žalobcov nie je správne. Súdna ochrana v rámci správneho súdnictva môže byť poskytnutá

iba v prípade, ak rozhodnutie alebo postup správneho orgánu zakladá, mení alebo zrušuje oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté. Musí ísť o rozhodnutie, ktoré je spôsobilé zasiahnuť do sféry subjektívnych práv žalobcu. Vyplýva to aj z judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

Námietku ohľadom poučenia obsiahnutého v napadnutom rozhodnutí Krajského pozemkového úradu považuje odvolací súd za nedôvodnú, nakoľko ani nesprávne poučenie nezakladá možnosť či už podať odvolanie, alebo rozhodnutie preskúmať súdom.

Pokiaľ ide o námietku týkajúcu sa skúmania podmienok konania krajským súdom, odvolací súd uvádza, že v zmysle OSP súd skúma podmienky konania počas celého konania a v prípade, ak zistí, že je možné postupovať podľa ust. § 250d ods. 3 OSP, krajský súd tak urobí aj napriek tomu, že už vykonal niekoľko procesných úkonov.

Proti uzneseniu č. k. 21 S/11/2010-164 zo dňa 27. 4. 2011 nie je prípustné podanie odvolania, odvolací súd, ho preto nemôže preskúmať.

Odvolacie námietky žalobcov neboli spôsobilé spochybníť správnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu. Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, krajský súd zo zisteného skutkového stavu vyvodil správny právny záver, pričom náležitým spôsobom svoj právny záver aj odôvodnil. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 OSP a § 250ja ods. 3 veta druhá OSP potvrdil...»

Pre prijatie rozhodnutia v predmetnej veci bolo podstatné zodpovedať otázku, či rozhodnutie o nariadení vykonania projektu pozemkových úprav podľa § 15 ods. 1 zákona č. 64/1997 Z. z. podlieha súdnemu prieskumu.

Podľa § 1 ods. 1 písm. b) zákona č. 64/1997 Z. z. tento zákon upravuje postup obvodných pozemkových úradov, vlastníkov pozemkov v zriadených záhradkových osadách (ďalej len „vlastníci“), nájomcov a užívateľov pozemkov v zriadených záhradkových osadách (ďalej len „užívatelia“) a Slovenského pozemkového fondu v konaní o pozemkových úpravách podľa osobitného predpisu (ďalej len „konanie“) na účely vypořádania vlastníctva k pozemkom v zriadených záhradkových osadách.

V prípade, že nedôjde k uzavretiu kúpnej zmluvy medzi vlastníkami pozemkov v zriadených záhradkových osadách a užívateľmi týchto pozemkov, je zákonom relevantná väčšina užívateľov pozemkov oprávnená iniciovať svojím návrhom konanie o vypořádanie vlastníctva k uvedeným pozemkom.

Predmetné konanie je podľa zákonnej úpravy rozdelené na etapy, z ktorých každá nasledujúca začína po právoplatnom rozhodnutí správneho orgánu, ktorým sa končí predchádzajúca etapa. Prvá etapa sa začína oznámením začatia konania verejnou vyhláškou, súčasťou ktorého sú úvodné podklady (geometrický plán a register pôvodného stavu), proti ktorým je možné podať námietky (§ 7 ods. 4 zákona č. 64/1997 Z. z.). Správny orgán je povinný skúmať splnenie podmienok začatia konania podľa § 7 citovaného zákona. V tomto štádiu konania má vlastník pozemku právo ponúknuť užívateľovi a záhradkovej organizácii odkúpenie stavieb, trvalých porastov a spoločných zariadení nachádzajúcich sa na pozemku v jeho vlastníctve, a to za cenu rovnajúcu sa sume náhrady uvedenej v § 3 ods. 3 a 4, a v prípade, že takú ponuku uplatnia vlastníci nadpolovičnej väčšiny pozemkov podľa výmery, konanie správny orgán zastaví (§ 8 ods. 5 zákona č. 64/1997 Z. z.). Ak taká ponuka zo strany vlastníkov nebola uplatnená, resp. jej uplatnenie oznámili vlastníci menšej ako polovičnej výmery zriadenej záhradkovej osady, správny orgán v konaní pokračuje. Účastníci konania majú právo podať námietky podľa § 7 ods. 4 a § 8 ods. 3 citovaného zákona a až po právoplatnom rozhodnutí o nich správny orgán schváli úvodné podklady (§ 9 ods. 4 zákona č. 64/1997 Z. z.), čím končí prvá etapa uvedeného konania, resp. etapa začatia konania.

Následne sa v predmetnom konaní realizujú úkony smerujúce k vypracovaniu a schváleniu projektu pozemkových úprav v zriadenej záhradkovej osade. V druhej etape sú predmetom konania iba tie pozemky, ktoré majú iného užívateľa, ako je vlastník. Pred vypracovaním projektu majú vlastníci na výzvu správneho orgánu v lehote 60 dní právo vyjadriť sa k spôsobu vyrovnania buď pridelením náhradných pozemkov v obvode pozemkových úprav, alebo poskytnutím náhrady v peniazoch. Po uplynutí tejto lehoty správny orgán rozhodnutím určí obvod pozemkových úprav a rozhodne,

že vlastníkom, ktorí sa v lehote 60 dní nevyjadrili, patrí náhrada v peniazoch, a vlastníkom, ktorí nespĺnili podmienku uvedenú v § 8 ods. 5, patrí náhrada v pozemkoch (§ 10 zákona č. 64/1997 Z. z.). Projekt pozemkových úprav sa schvaľuje rozhodnutím podľa § 13 ods. 3 zákona č. 64/1997 Z. z. po právoplatnom rozhodnutí o námietkach podaných účastníkmi konania podľa § 13 ods. 1 citovaného zákona. Rozhodnutie o schválení projektu je v správnom konaní konečným rozhodnutím, proti ktorému opravný prostriedok nie je prípustný (§ 13 ods. 6 zákona č. 64/1997 Z. z.), ktoré ale podlieha súdnemu prieskumu.

Po schválení projektu pozemkových úprav správny orgán nariadi rozhodnutím vykonanie projektu pozemkových úprav, ktoré je poslednou etapou konania o pozemkových úpravách na účely vyporiadania vlastníctva k pozemkom v zriadených záhradkových osadách (§ 15 a nasl. zákona č. 64/1997 Z. z.). Základom vykonania projektu pozemkových úprav je vytýčenie náhradných pozemkov v teréne a následné vyhotovenie geometrického plánu.

Z uvedeného je zrejmé, že výsledkom konania o nariadení vykonania projektu je geometrický plán, ktorý je jedným zo zákonných predpokladov na zápis vlastníckeho práva k náhradným pozemkom do katastra nehnuteľností v prospech vlastníkov.

Uvedený geometrický plán spolu s administratívnym rozhodnutím o vykonaní projektu podľa § 16 zákona č. 64/1997 Z. z. predstavujú listiny, ktoré sú spôsobilé na zápis vlastníckeho práva k náhradným pozemkom v prospech vlastníkov v katastri nehnuteľností.

Na základe uvedeného možno podľa ústavného súdu konštatovať, že rozhodnutie o nariadení vykonania projektu pozemkových úprav má vplyv na konštituovanie hmotnoprávných oprávnení vlastníkov, resp. na vznik vlastníckeho práva k náhradným pozemkom vlastníkov, preto ide o rozhodnutie, ktoré svojím obsahom zasahuje do sféry subjektívnych práv sťažovateľov, a preto bolo povinnosťou všeobecných súdov zúčastnených na rozhodovaní v predmetnej veci preskúmať ho v medziach ich právomoci.

V tejto súvislosti ústavný súd rovnako ako sťažovatelia poukazuje na svoj nález sp. zn. III. ÚS 138/03 z 15. októbra 2003, v ktorom dospel k rovnakému právnomu záveru, podľa ktorého rozhodnutie o nariadení vykonania projektu pozemkových úprav podľa § 15 ods. 1 zákona č. 64/1997 Z. z. sa svojím obsahom týka vlastníckeho práva sťažovateľov, a preto bolo povinnosťou príslušného súdu rozhodnúť v predmetnom konaní v merite veci.

Sám predseda najvyššieho súdu vo svojom vyjadrení k tejto sťažnosti konštatoval nekonzistentnosť právneho názoru vysloveného v uznesení z 13. novembra 2012 s doterajšou judikatúrou najvyššieho súdu v obdobných veciach poukázuc na viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (rozhodnutia sp. zn. 1 Sžo 268/2009 z 9. marca 2010, sp. zn. 6 Sžo 113/2007 zo 16. apríla 2007, sp. zn. 8 Sžo 34/2007 zo 17. januára 2008, sp. zn. 8 Sžo 115/2008, sp. zn. 2 Sžo 133/2010 z 18. mája 2011, sp. zn. 10 Sžr 6/2010 z 12. októbra 2011).

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (mutatis mutandis PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05).

Ústavný súd taktiež opakovane vyslovil, že právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia je súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, resp. minimálnych garancií procesnej povahy (napr. III. ÚS 260/04).

Podľa § 167 ods. 2 OSP ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

Podľa § 157 ods. 2 OSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení

dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

V súlade s už uvedenými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku je povinnosťou všeobecného súdu uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať skutkovej i právnej stránky rozhodnutia.

V prípade, v ktorom sťažovatelia poukázali na skutočnosť, že postupom krajského súdu im bola odňatá možnosť konať pred súdom, pretože napadnuté rozhodnutie sa týka ich základných práv a slobôd, a preto podlieha súdnemu prieskumu, nemožno považovať za dostatočné rozhodnutie, ktoré iba poukazuje na skutočnosť, že účinky spôsobilé vyvolať zápis do katastra nehnuteľností vyvolá toto rozhodnutie až v spojení s rozhodnutím o vykonaní projektu podľa § 16 zákona č. 64/1997 Z. z. Navyše, v preskúvanom prípade existujúca ustálená judikatúra všeobecných súdov prezentovala opačný právny záver o rovnakej právnej otázke, preto bolo potrebné, aby najvyšší súd uviedol dôvody, pre ktoré rozhodol o odlišnej ochrane práv sťažovateľov, resp. dôvody, pre ktoré je výklad príslušných ustanovení zákona č. 64/1997 Z. z. a Občianskeho súdneho poriadku aplikovaných v rámci rozhodnutí, v ktorých najvyšší súd dospel k protichodnému právnemu záveru, neprijateľný.

Podľa názoru ústavného súdu sa najvyšší súd ustanoveniami § 167 ods. 2 v spojení s § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku dostatočne neriadil, a preto odôvodnenie uznesenia z 13. novembra 2012 nemožno považovať za dostatočne a ústavne súladné.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd bez prihliadnutia či hodnotenia obsahu argumentácie sťažovateľov predloženej v konaní pred všeobecnými súdmi dospel k záveru, že najvyšší súd svojím uznesením z 13. novembra 2012 porušil základné práva sťažovateľov vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 a 2 v spojení s čl. 20 ods. 1 ústavy.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 4 ústavy ústavný súd vychádzal zo zistenia, že v danom prípade nebolo predmetom konania

pred všeobecným súdom vyvlastňovanie ani nútené obmedzenie vlastníckeho práva a ani súdny prieskum vyvlastňovacieho konania realizovaného správnym orgánom. Sťažovatelia pritom bližšie nezdôvodnili, v čom vidia porušenie označeného článku ústavy. Podľa názoru ústavného súdu k porušeniu základného práva vyplývajúceho z čl. 20 ods. 4 ústavy v predmetnom prípade nedošlo, pretože pre neposkytnutie právnej ochrany vlastníctva sťažovateľov boli relevantné iné právne dôvody, a preto sťažnosti sťažovateľov v časti namietaného porušenia čl. 20 ods. 4 ústavy nevyhoveli.

3. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1 (čl. 127 ods. 1 ústavy, pozn.), a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 (čl. 127 ods. 1 ústavy, pozn.) vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak to je možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1 (čl. 127 ods. 1 ústavy, pozn.), obnovil stav pred porušením.

Keďže napadnutým uznesením najvyššieho súdu z 13. novembra 2012 došlo k porušeniu základných práv sťažovateľov podľa čl. 20 ods. 1, ako aj čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, ústavný súd toto uznesenie zrušil (čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde) a vrátil vec najvyššiemu súdu na ďalšie konanie [čl. 127 ods. 2 v spojení s podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde]. V tomto bude viazaný právnym názorom ústavného súdu (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde) a jeho povinnosťou bude najmä odstrániť vytýkané nedostatky a rešpektovať relevantné ústavné princípy.

4. Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v súvislosti s ich

právnym zastupovaním obchodnou spoločnosťou P. s. r. o., B., konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. M. P.

Ústavný súd v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2012, ktorá bola 781 €. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v roku 2013 predstavovala sumu iba 130,16 € a režijný paušál 7,81 €.

Podľa § 13 ods. 2 uvedenej vyhlášky sa základná sadzba tarifnej odmeny zníži o 50 %, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb. V predmetnej veci teda odmena za dva úkony právnej služby vykonané pre dvadsať sťažovateľov v roku 2013 zvýšená o daň z pridanej hodnoty predstavuje sumu 3 498,96 € ($130,16 \text{ €} + 2 \times 7,81 \text{ €} = 145,79 \text{ €} \times 1,2 \text{ €} = 174,95 \text{ €} \times 20 = 3 498,96 \text{ €}$).

Vzhľadom na to, že sťažnosť vypracovaná advokátom sa týkala toho istého konania za účasti tých istých účastníkov konania s predloženou identickou argumentáciou, ústavný súd znížil takto vypočítanú odmenu za poskytovanie služieb o jednu polovicu, t. j. na sumu 1 749,48 € a v prevyšujúcej sume sťažovateľmi uplatneného nároku na náhradu trov konania nevyhovel (*mutatis mutandis* IV. ÚS 218/08).

Z týchto dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je najvyšší súd povinný vyplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. augusta 2013